

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

Technologies, 5(13(125)), 65–76. DOI:
<https://doi.org/10.15587/1729-4061.2023.288175>

7. National Institute of Standards and Technology (NIST). Framework for Improving Critical Infrastructure Cybersecurity. Version 1.1, April 2018. URL:
<https://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/CSWP/NIST.CSWP.04162018.pdf>

8. Krasnobayev, V., Yanko, A., & Hlushko, A. (2023). Information Security of the National Economy Based on an Effective Data Control Method. *Journal of International Commerce, Economics and Policy*, article no. 2350021. <https://doi.org/10.1142/S1793993323500217>

9. Hlushko, A. D., Pantas, V. V., Babenko, S. R. (2022). Information policy in the system of ensuring the financial security of the state. *Efektivna ekonomika*, 2. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.2.95

УДК 338.24:004.056.5

Колегова Надія Володимирівна, студентка

Науковий керівник: Буряк Альона Анатоліївна,

кандидат економічних наук, доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

РОЛЬ ЦИФРОВОЇ СУВЕРЕННОСТІ У ЗМІЦНЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ: ВИКЛИКИ ТА ПРІОРИТЕТИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У ХХІ ст. цифрова трансформація стала ключовим рушієм не лише економічного розвитку, а й чинником, що безпосередньо впливає на суверенітет держав. Економічна безпека сьогодні нерозривно пов'язана зі здатністю держави контролювати інформаційні потоки, захищати критичну

цифрову інфраструктуру, зберігати технологічну незалежність і мати надійні правові механізми реагування на інформаційні загрози [1]. У цьому контексті виникає концепт цифрової суверенності, що охоплює спроможність держави визначати власну цифрову політику, управляти технологічними ресурсами та гарантувати цифрові права своїх громадян.

Цифрова суверенність – це не лише технологічна незалежність, але й інструмент геополітичного впливу. Країни, що контролюють критичні інтернет-ресурси, хмарні технології та алгоритми штучного інтелекту, отримують стратегічну перевагу. США, Китай та Європейський Союз активно формують відповідні стратегії. Наприклад, ЄС просуває ініціативу «GAIA-X» як європейську альтернативу американським хмарним платформам. Китай, у свою чергу, будує автономну модель Інтернету (“Cyber Sovereignty”), що підпорядковується виключно внутрішньому правовому полю [2].

Для України питання цифрової суверенності набуло особливої актуальності після 2014 р., а з початком повномасштабної війни у 2022 р. – стало критично важливим для виживання держави. Українська економіка, цифрові сервіси та національна безпека перебувають під постійною кіберзагрозою, що висуває нові вимоги до управління інформаційним середовищем. Цифрова суверенність охоплює декілька ключових компонентів, які тісно пов’язані з безпековими аспектами [3]:

Технологічна автономія. Йдеться про здатність країни створювати, підтримувати та масштабувати критично важливі технології (сервери, ПЗ, AI-рішення) без повної залежності від іноземних постачальників. Україна має потужний IT-сектор, однак залежність від глобальних цифрових гігантів (AWS, Microsoft Azure, Google Cloud) зберігається.

Юрисдикційний контроль. Цей аспект передбачає розміщення даних на території України, використання дата-центрів, що регулюються українським законодавством, та

застосування положень щодо локалізації даних. Законопроекти про обробку персональних даних і кібербезпеку мають враховувати міжнародні стандарти, але бути адаптованими до загроз війни.

Інституційне забезпечення. Розбудова цифрового суверенітету потребує функціонування ефективних державних інституцій – Міністерства цифрової трансформації, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Центру стратегічних комунікацій. Їхня координація повинна базуватись на чітко визначених повноваженнях і обов'язках у сфері інформаційної безпеки.

Кадровий і науковий потенціал. Розвиток фахівців у сферах кібербезпеки, криптографії, управління ризиками, цифрових розслідувань є передумовою стійкості інформаційної екосистеми. Необхідно забезпечити підтримку профільних освітніх програм, зокрема з елементами цифрового суверенітету як складової державного управління.

Водночас варто враховувати ризики гіперрегуляції, коли спроба встановити цифрову автономію перетворюється на обмеження цифрових прав громадян – свободи слова, доступу до інформації, приватності. Успішні кейси цифрової суверенності мають враховувати баланс між безпекою та правами людини. Для України можливо визначити кілька стратегічних напрямів побудови цифрової суверенності [4]:

- розробка національної концепції цифрового суверенітету, яка поєднуватиме технологічні, правові та етичні складові;

- інвестиції у створення національного програмного забезпечення, альтернативного до іноземних продуктів;

- запровадження сертифікації критичних цифрових рішень відповідно до національних стандартів інформаційної безпеки;

– інтеграція у європейські ініціативи GAIA-X, European Cybersecurity Competence Centre, Digital Europe Programme для посилення міжнародного партнерства без втрати контролю над національними ресурсами.

Цифрова суверенність – це не концепція майбутнього, а актуальна вимога сучасної державної політики. Для України вона є запорукою збереження цілісності цифрового простору, протидії зовнішнім кіберзагрозам, підвищення довіри до державних сервісів та забезпечення довгострокової економічної безпеки [5]. Успішна реалізація цифрової суверенності має спиратися на принципи відкритості, науково обґрунтованого регулювання, міжнародної співпраці та пріоритету прав людини.

Цифрова суверенність не означає ізоляцію, але передбачає контроль. І цей контроль має бути не репресивним, а превентивним, не обмежувальним, а конструктивним. Від рішень, прийнятих сьогодні, залежить, чи зможе Україна бути не лише споживачем глобальних цифрових технологій, а й їхнім рівноправним творцем і регулятором. Успішне впровадження політики цифрової суверенності стане одним із ключових чинників зміцнення економічного потенціалу України в умовах нової технологічної реальності.

Література

1. Levchenko I., Buriak A.A. (2023). State support for the development of agriculture for environmental safety and overcoming environmental threats: global experience and realities of Ukraine. Scientific professional journal “Agrosvit”, 18, 96–105. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/2068/2093>
2. Buriak A., Masliy O. Strategic foundations of security-oriented international space: economic, informational and ecological dimensions. Економіка і регіон. 2024. №1 (92). С. 281–287. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3341](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3341).

3. Buriak A., Levchenko I. The role of international organizations in the formation of a security-oriented information environment and the implementation of strategies for ensuring the economic and ecological security of Ukraine. Current problems of sustainable development. 2024. No 1. Vol. 1. P. 7–12.

4. Буряк А.А., Кудряшова Д.О., Сторожук Л.М. Стратегія розвитку digital-економіки в Україні: національна візія та виклики глобалізації. Система управління відходами в циркулярній економіці: фінансові, соціальні, екологічні та енергетичні детермінанти : монографія. Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 239–248.

5. Buryak, A.A., Makhovka, V.M., & Storozhuk, L.M. (2023). Strategy and mechanisms for implementing the digital economy in the EU and Ukraine as a condition for overcoming the crisis. *Economy and Region*, 2(89), 53-59. DOI: [https://doi.org/10.26906/eip.v0i2\(89\).2934](https://doi.org/10.26906/eip.v0i2(89).2934).

УДК 351.746:004.056.5+338.2

Лук'янчиков Михайло Ілліч, Дяченко Дар'я Андріївна
студенти

Науковий керівник: Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»

КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Економічна безпека – це складе багаторівневе поняття, яке відображає здатність національної економіки забезпечувати стабільне та збалансоване функціонування і розвиток у довгостроковій перспективі, протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам, зберігати стійкість до